

Høring - bærekraftig skogbrukFra: Gevingås, Trine [Trine.Gevingas@fmst.no]

Sendt: 6. oktober 2005 13:38

Til: Postmottaket

Kopi: Arnekleiv, Gaute

Emne: Høring - bærekraftig skogbruk

Høringsuttalelse fra fylkesmannen og fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag er vedlagt.

Med hilsen

Trine Gevingås

<<HØRING PÅ FORSKRIFT OM BÆREKRAFTIG SKOGBRUK.doc>>

HØRING PÅ FORSKRIFT OM BÆREKRAFTIG SKOGBRUK

Bakgrunn:

Utkast til forskrift om bærekraftig skogbruk er sendt på høring fra Landbruks- og matdepartementet med høringsfrist 4. oktober 2005.

Arbeidet med nytt lovgrunnlag for skogforvaltninga startet med regjeringen forslag om at det skulle utarbeides ny skogbrukslov til erstatning for gjeldende skogbrukslov (St. meld. nr. 17 1988-99). Høsten 2004 ble forslag til ny skogbrukslov lagt fram gjennom Ot.prp. nr 28 (2004-2005). Under behandlingen av proposisjonen, var det uenighet om det var behov for å utarbeide egen forskrift hjemlet i den nye loven, slik regjeringa foreslo. Det ble imidlertid flertall for regjeringas forslag. Det ble likevel lagt vekt på at forskriften måtte sees i sammenheng med skogbrukets miljøinnsats for øvrig og sertifiseringsordningen som omfatter mellom 90 og 100 % av avvirkningen.

Gjennom behandlingen av ny skogbrukslov ble også det gitt forskriftshjemmel til en egen foryngelsesforskrift og til forskrift om tiltak mot skader på skog. I forslag til forskrift om bærekraftig skogbruk er dette samlet slik at forslaget gir regler om miljøhensyn, foryngelse av skog og tiltak mot skader på skog.

Miljøhensyn:

Forskrifta vil synliggjøre skogeiers miljøansvar og utfylle skogbrukslovens bestemmelser. Forskrifta skal videre være et sikkerhetsnett dersom eksisterende sertifiseringsordning svekkes i forhold til i dag. Forskrifta er forsøkt utforma slik at en sikrer nødvendige minstekrav, uten å svekke motivasjonen for frivillige miljøhensyn. Departementet har lagt vekt på Stortingets merknader og det er lagt til grunn at de som er tilslutta gjeldende sertifiseringsordning vil tilfredsstillе de krav som blir satt i loven, og som følger av den nye forskriften.

Foryngelse etter hogst:

Forskrifta skal sikre at skogeier sørger for tilfredsstillende foryngelse etter hogst og at det er sammenheng mellom hogstform og metode for foryngelse. Forskrifta angir et minste lovlig plantetall og et tilrådd plantetall for ulike boniteter og treslag. Det minste lovlige plantetallet angir en grense for hvor det kan iverksettes tiltak mot skogeier.

Tiltak mot skade

Hovedsakelig følger forslaget gjeldende retningslinjer. Det er tatt mer hensyn til biologisk mangfold og at de mest omfattende tiltakene kun iverksettes i områder med fare for insektsverming.

Merknader til bestemmelsene

Generelt:

Forskriften gjentar flere steder formuleringer fra det nye skogbrukslova. Det kan diskuteres om dette er hensiktsmessig. Fylkesmannen ser at dette gir en lett oversikt over retningslinjene

for bærekraftig skogbruk. Samtidig er det en fare – særlig der forskriften ikke fullt ut dekker skogbrukslovens bestemmelser - at lovens bestemmelser blir oversett.

§ 1-2 Virkeområdet

Det legges opp til samme virkeområdet som i skogbrukslova – dvs. all skog og skogmark. Fylkesmannen er enig i at virkeområdet følger skogbrukslovas. Det kan imidlertid by på avgrensingsproblematikk særlig i forhold til foryngelsesplikt. Bl.a. vil forskriftens bestemmelser gjelde innenfor arealer som er lagt ut til annet formål etter plan og bygningslov og hvor skogbrukslova fortsatt skal gjelde. Vi ser her behov for en presisering i forhold til foryngelsesplikt.

Kapittel 2. Miljøomsyn

Fylkesmannen er enig at den frivillige ordningen gjennom Levende Skog legges til grunn for forskriften. Vi vil likevel peke på at Levende Skog har svakheter i forhold til landskapshensyn og vilthensyn. Vesentlige miljøhensyn inngår i forskriften eller fremkommer av Levende Skog. I praksis vil mye av miljøinnsatsen bli lagt mot generelle hensyn og mot områder med viktige livsmiljø for biologisk mangfold. Livsmiljø vil i hovedregel fanges opp av systemet med Miljøregistreinger i Skog. Forskningen som ligger bak denne registreringsmetodikken tar utgangspunkt i arter som framkommer på rødlista. Det kan stilles spørsmål om dagens miljøinnsats fanger opp hensyn til arealkrevende arter som ikke inngår i rødlista, på en tilstrekkelig god måte. Fylkesmannen ber om at hensyn til slike arealkrevende arter ivaretas gjennom forskriften.

§ 2-2 Miljødokumentasjon og miljøregistreinger

Bestemmelsen stiller krav om dokumentasjon av miljøhensyn ved planlegging og gjennomføring av tiltak og krav om miljøregistreinger (MiS) ved hogst. Fylkesmannen går ut fra at dette inkluderer opplysninger fra Naturbasen og etter hvert Artsdatabasen, der disse er på et detaljerings- og kvalitetsnivå som er tilfredsstillende for planlegging og gjennomføring av tiltak på den enkelte eiendom.

§ 2-3 Miljøomsyn ved skogbrukstiltak

Paragrafen presiserer en rekke miljøhensyn. Bl.a. skal det tas vare på miljøverdiene i viktige livsmiljø som er valgt ut gjennom sertifisering etter Levende skog. Det gis videre en opplisting av tiltak som skal ivaretas. De fleste av disse kan betraktes som generelle flerbrukshensyn.

Kjøreskader. I skogbrukslova gis kommunen myndighet til pålegge skogeier å rette opp kjøreskader eller andre skader etter tiltak i skogen. Det kan av dette se ut til at loven går lengre enn det som framkommer av forskriften. Andre skader kan for eksempel være knyttet til erosjonskader ved drift i vanskelig terreng. Fylkesmannen ber om at følgende formulering inntas som tillegg til bestemmelsen: *Det skal tas hensyn til erosjonsrisiko ved planlegging og drift i vanskelig terreng.*

Nygrøfting av myr og sumpskog

Nygrøfting av myr og sumpskog med sikte på skogproduksjon er forbudt. Fylkesmannen vil peke på at bestemmelsen synes å gå lengre enn Levende Skog som benytter formuleringen ”nygrøfting av myr og sumpskog skal normalt ikke skje”.

Sør-Trøndelags kystbygder har sammen med andre kyststrøk i landet, store produktive skogarealer med en høytstående vannstand og stor fare forsumping etter hogst. Vanlig praksis i dag er å foreta avskjæringsgrøfter som gir muligheter for å forynge skog og sørge for videre skogproduksjon etter hogst. For å unngå tvil, er det nødvendig at begrepene myr og sumpskog gis klare definisjoner i forskriften.

Skogreising og skifte av treslag.

Skogreising og skifte av treslag på sammenhengende arealer over 100 daa skal godkjennes av kommunen. Sammenhengende arealer bør defineres slik at det også omfatter skogreising eller treslagsskifte på over 100 daa innen en enkelt eiendom. Det bør videre presiseres i den endelige forskriften hvilke tidsrom arealgrensen skal gjelde for.

Edellauvskog utgjør i Sør-Trøndelag små arealer og kan defineres som ustabile edellauvskogsamfunn. I stor grad vil slike områder inngå som viktige livsmiljø og få spesiell forvaltning gjennom Miljøregistreringer i Skog. Det bør likevel vurderes om skifte av treslag gjennom planting, bør forbyes nord for Dovre.

Bruk av utenlandske treslag.

Bruk av utenlandske treslag er sterkt redusert i vårt fylke. Av et plantetall på ca. 1, 25 mill. solgte planter i 2005 blir ca. 10 000 planter av utenlandske treslag benyttet til vanlig skogproduksjon. Det ble tilsvarende benyttet vel 20 000 utenlandske planter til leplanting og juletreproduksjon.

Spredning av innførte arter anses i dag – generelt - som en trussel mot biologisk mangfold i Norge. Bruk av utenlandske tresorter har også en økonomisk begrunnelse. Reglene i forskriften bør således utformes slik at de er strenge i forhold til utenlandske treslag som har stor spredningsevne. Samtidig bør slik bruk, være tillatt for treslag som benyttes i korte produksjoner, jf. produksjon av juletrær. Fylkesmannen anbefaler at det i forskriften benyttes en formulering for bruk av utenlandske treslag som ligger nær opp til Levende Skogs formulering angående valg av treslag ved skogreising. Vi ønsker imidlertid her en presisering angående den formuleringen som Levende Skog benytter; ”Spredning av utenlandske treslag skal holdes under kontroll gjennom skogbehandlingen .....”.

Kapittel 3. Foryngelse etter hogst

Fylkesmannen er enig i at kravet til foryngelse skjerpes. Resultater fra bl.a. resultatkontrollene viser at store arealer ikke er tilfredsstillende forynget. Det er derfor behov for klare og enkle bestemmelser som er mulige å følge opp.

Tabellen som oppgir et minste lovlig treantall, vil kunne oppfattes og benyttes som et utgangspunkt for foryngelsesinnsatsen. Etter fylkesmannens mening er ikke de minimumstall som er oppgitt i tabellen, tilstrekkelig for å sikre etablering av ny skog for kvalitetsproduksjon, i våre områder. Forskriften bør ikke operere med en nasjonal tabell for

plantetall. Det er store regionale forskjeller for foryngelse i landet. Forskriften må derfor gis en åpning for regionalt tilpassede plantetall.

Utredning av foryngelsesspørsmålet for Trøndelag ble gjennomført i 2004. Arbeidet ble initiert av Fylkesmannen, landbruksavdelingene i Nord og Sør-Trøndelag og gjennomført i samarbeid med Skogforsk, NIJOS og representanter for kommunen. Samtidig ble skognæringa involvert bredt. Utredningen samlet kompetanse, erfaringer og faglige vurderinger og hadde basis i vitenskapelige arbeider eller annen dokumentasjon. I arbeidet ble blant annet plantetallet vurdert i form av antall utsatte planter. En egen tabell ble utarbeidet med minimumskrav for antall utsatte planter fordelt på bonitet og hovedtreslag.

Fylkesmannen mener med bakgrunn i dette at forskriften må legge opp til at Fylkesmannen får hjemmel med fullmakt til å innføre bestemmelser for det enkelte fylket.

§ 3-2 Krav til forynging

Hovedregelen er at skogeier skal gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre tilfredsstillende forynging innen tre år etter hogst. Foryngelse i form av planting skal skje innen tre år.

Det bør presiseres og utdypes hva som er nødvendige tiltak. Det må også presiseres at 3 års fristen for nødvendige tiltak, ikke er en gjeldende frist for tilfredsstillende foryngelse ved hjelp av naturlig foryngelse.

§ 3-3 Tettleik og treslag

Fylkesmannen mener det primært bør gis fullmakt til å fastsette fylkesvise krav til plantetall. Vi vil likevel knytte noen kommentarer til de svakheter vi mener å se med den nasjonale tabellen.

Det tilrådte plantetallet er ønsket plantetallet ut fra forutsetninger om kvalitativ skogproduksjon. For å oppnå et tilrådd plantetall samtidig som det opereres med et minste lovlig plantetall, kreves en stor veiledningsinnsats. Det er vanskelig å se for seg en økt veiledningsinnsats når kommunene bruker mindre tid til veiledning slik det bl.a. beskrives i Ot. Prp. Nr. 28 (2004-2005).

Slik tabellen er framstilt er for eksempel minste lovlig plantetall for G11– G6 – 50 planter, mens det tilrådte plantetallet varierer mellom 140 – 60 planter. Fylkesmannen mener det er et for stort sprang i bonitetsklasser og det skaper forvirring å operere med samme lovlig plantetall for G11 og G 6 bonitet. For Sør-Trøndelag vil bruk av minimumskravet få store konsekvenser, siden vår viktigste og største bonitetsklasse er G11.

Det må fortsettes at tabellen er ment å virke slik at plantetallet gjelder etablert foryngelse. I utredningsarbeidet av foryngelsesspørsmålet i Trøndelag ble det konkludert med en avgang i plantefelt de 3 første årene etter etablering på 15- 20 %. Tabellen bør ta høyde for slik avgang – dvs. plantetallet må økes - for å bli et reelt redskap for foryngelse.

Fylkesmannen mener at produksjon av lauv med formål vedproduksjon bør kunne aksepteres som planlagt produksjon. Fylkesmannen ser imidlertid en fare i at det kan benyttes som

argument for å unnlate å forynge. Det bør være et hovedprinsipp at dagens produksjon skal være utgangspunkt for framtidig produksjon, så framtidig ikke spesielle hensyn tilsier noe annet.

Kapittel 4. Tiltak mot skader på skog.

Forskriftens bestemmelser følger i hovedsak gjeldende regler. Ny skogbrukslov inneholder en regel som omhandler beiting av hjortevilt. Forskriften burde avklare hva som ligger i ”vesentleg skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog”. Fylkesmannen mener også at beiting av hjortevilt i en slik presisering, bør sees i sammenheng med skogbrukslovas formål om å sikre det biologiske mangfoldet, og omtale beiting som hindrer rekruttering av såkalte ROS –arter.

Kapittel 5. Avsluttande føresegner.

§ 5-1 Tilsyn og opprettande tiltak

Departementet peker i oversendelsesskrivet på at forskriften ikke skal medføre mer byråkrati i arbeidet med miljøhensyn. Forskriften skal for miljøhensyn fungere som et sikringsnett. I forhold til foryngelsesplikten legges det opp skjerpet kontroll. Slik forskriften legges opp – er det andre rutiner og regler for tilsyn og kontroll av foryngelse, enn for miljøhensyn. Det kan med utgangspunkt i dette stilles spørsmål om bestemmelsene om miljøhensyn og foryngelse, bør samles i samme forskrift.

I forhold til felles forskrift bør det sannsynligvis legges opp til en noe likeartet kontrollpraksis.

FYLKESMANNENS FORSLAG TIL UTTALELSE:

Fylkeslandbruksstyret viser til fylkesmannens vurderinger og sier seg i enig i disse.

Forslag fra Storvoll Stein:

Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag slutter seg til Fylkesmannens vurderinger med følgende tillegg:

Sør-Trøndelags kystbygder har store produktive skogsarealer med høy vannstand, og det er nødvendig med avskjæringsgrøfter. Begrepene myr og sumpskog må gis klare definisjoner. For å sikre tilstrekkelig etablering av ny skog for kvalitetsproduksjon, må kravet til foryngelse skjerpes. Forskriften må gi åpning for regionalt tilpassede plantetall fordelt på bonitet og hovedtreslag. Fylkesmannen bør ha hjemmel med fullmakt til å innføre bestemmelser for det enkelte fylke.

Votering:

Fylkesmannens innstilling med tilleggsforslaget fra Storvoll Stein ble enstemmig vedtatt.